

BRUSSELS MIJNSTAD

PB-PP B-10
BELGIE(N) - BELGIQUE

HET NATUUR- EN MILIEUMAGAZINE VAN DE BRUSSELAARS

#132
MAANDBLAD
OKTOBER
2019

- 04 PARTICIPATIEVE DUURZAME WIJKEN:
SAMEN GERAKEN WE VERDER
- 09 ECOBOUWERS: EIGENAARS LATEN U
BINNENKIJKEN IN HUN WONING
- 10 DAG VAN HET ZONIËNWOUDE:
KOM BOSBADEN IN HET WOUDE EN
BRAINSTORMEN OVER ZIJN TOEKOMST

MINDER AFVAL:
EEN WEEK EN EEN SALON
OM NIEUWE GEWOONTES
AAN TE NEMEN

leefmilieu
brussel
.brussels

LEEFMILIEU.BRUSSELS

TOEKOMST

Digitale versie *Mijn stad onze planeet*: een handleiding!

U kunt dit magazine voortaan ook op uw smartphone of tablet lezen. Via de app krijgt u zelfs een unieke en rijkere leeservaring dan wanneer u de papieren versie zou lezen. Wat moet u doen? Simpel:

1. Download de app **BXLNaturMag** op het platform van uw keuze (App Store, Google Play).
2. Installeer de app (de taal wordt automatisch ingesteld).
3. Selecteer het magazine dat u wilt lezen.
4. Lees het magazine als pdf, of kies 'begeleide lezing' voor een aangename leeservaring. Voor de begeleide lezing tikt u twee keer op uw scherm.

Mijn stad onze planeet, u leest het waar en wanneer u wilt!

NU ACTIE ONDERNEMEN OM ONZE TOEKOMST TE BESCHERMEN

Het is nog niet te laat, maar het is wel hoog tijd! Tijd om het klimaatprobleem aan te pakken en te werken aan een beter leefmilieu, duurzamer voedsel, actievere mobiliteit en energie-efficiëntere gebouwen. De komende jaren zijn cruciaal.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bereiden we ons alvast voor, we ondernemen actie. En nog beter: we anticiperen. Te beginnen met de bescherming van ons grootste natuurlijk erfgoed: het Zoniënwoud. Tijdens de derde editie van de 'Dag van het Zoniënwoud' krijgt u te zien wat er al gedaan is om deze uitzonderlijke site te beschermen en haar toekomst voor de komende decennia veilig te stellen. Er zijn tal van activiteiten voor jong en oud: een lokale markt, begeleide wandelingen, ontdekkingen in de natuur, tentoonstellingen, infostands...

Ook in de strijd tegen de verspilling van grondstoffen gaat het snel in Brussel. Op 14 en 16 november vindt de tweede editie van het Zero Afval Salon plaats, dé Brusselse vitrine voor Zero Afval. Een uniek evenement dat vorig jaar, tijdens de eerste editie, meer dan 10.000 bezoekers naar Thurn & Taxis wist te lokken. Ook deze keer kunt u er de verenigingen en professionals ontmoeten die betrokken zijn bij Zero Afval in Brussel. Bovendien kunt u er deelnemen aan speelse workshops, zelf de handen uit de mouwen steken en heel wat informatie inwinnen over de vele facetten van de strijd tegen verspilling. Veel leesplezier!

MIJN STAD ONZE PLANEET

Versijnt maandelijks, behalve in januari, juli en augustus. - Leefmilieu Brussel - Havenlaan 86 C / 3000, 1000 Brussel - Tel. 02 775 75 75 - info@leefmilieu.brussels - leefmilieu.brussels **V.U.:** F. Fontaine & B. Dewulf. **HOOFDREDACTEUR:** Mathieu Molitor. **HERLEZINGCOMITÉ:** Isabelle Degraeve, Annelies Wouters, Tom Penxten. **REDACTIE:** Didier Dillen **VERTALING:** Maarten Geerts. **PRODUCTIE:** www.4sales.be. De foto's tonen niet noodzakelijk de geciteerde personen. © **LEEFMILIEU BRUSSEL** - Gedrukt op FSC-papier. De teksten in deze publicatie hebben tot doel de wettelijke bepalingen toe te lichten. Om de ware juridische toedracht van deze teksten te kennen, verwijzen we u naar de teksten van het Belgisch Staatsblad.

PERIODIEKE CONTROLE VAN VERWARMINGSKETELS: GOED OM WETEN

Zoals u waarschijnlijk weet, moeten alle verwarmingsketels (op gas of stookolie) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest regelmatig een EPB-inspectie ondergaan. Deze controle is verplicht, maar goed voor uw comfort en voor het klimaat! Sinds 1 januari 2019 gelden deze eisen ook voor gasboilers. Een verwarmingsketel op stookolie moet elk jaar

door een erkend professional worden gecontroleerd. Voor een ketel of boiler op gas is dit om de twee jaar. Als u uw oude verwarmingsketel vervangt, moet een erkend professional de EPB-oplevering van uw verwarmingssysteem uitvoeren.

leefmilieu.brussels/epbverwarming

EUROBAROMETER 2019

Elk jaar is er een grote rondvraag om de Europese publieke opinie in kaart te brengen. Onlangs is de Eurobarometer van 2019 gepubliceerd. De belangrijkste conclusies?

In 20 EU-lidstaten heeft een meerderheid van de respondenten een positief beeld van de Unie. In vergelijking met het najaar van 2018 is dit aandeel zelfs gestegen

in 23 lidstaten, waaronder België. Meer dan zes op de tien Europeanen zijn ook optimistisch over de toekomst van de EU. Ook dat cijfer zit in de lift. Voor veel Europeanen, waaronder de Belgen, is de klimaatverandering de op één na belangrijkste bekommernis, goed voor een stijging met zes punten (22%)! Het is de eerste keer dat meer dan een vijfde van de Europeanen dit antwoord gaf.

bit.ly/eurobarometer2019

ACOUSTIC DAY

Tijdens het bouwen of verbouwen wordt meestal niet gedacht aan geluidsisolatie. Dit maakt de Acoustic Day, de eerste nationale vakbeurs voor de geluidsisolatie van gebouwen, des te origineler. Op initiatief van de Belgische Akoestische Vereniging en met de steun van Leefmilieu Brussel, wil deze beurs, bedoeld voor de spelers van de bouw- en renovatiesector, geluidsisolatie bovenaan de agenda plaatsen. Op 17/10 bij Leefmilieu Brussel. Gratis inschrijving.

acousticday.be

ONTDEK DE BRUSSELSE BIODIVERSITEIT

Profiteer van de laatste mooie dagen om de Brusselse parken en natuurgebieden te bezoeken. Dankzij de zoekkaarten van Leefmilieu Brussel kunt u er nu ook de aanwezige biodiversiteit ontdekken. Zoogdieren, vogels, paddenstoelen, amfibieën en reptielen... De afgelopen maanden zijn verschillende soortenfiches gepubliceerd. Ontdek ze snel!

bit.ly/soortenleaflets

IEDEREEN AAN BOORD

De zomer is voorbij, maar de Waterbus vaart nog steeds trots op het kanaal! En dat zal zo blijven tot 31 oktober, van maandag tot en met vrijdag. Dankzij dit aangename vervoermiddel kunt u zonder stress en zonder files van Brussel naar Vilvoorde reizen. Zowel voor het werk, in uw vrije tijd of als toerist. Terwijl u met de Waterbus vaart, kunt u ook de evolutie van de kanaalzone ontdekken.

waterbus.eu/nl

TIJD VOOR VERANDERING!

Klimaat, milieu, mobiliteit, zero afval, duurzame voeding... U wilt graag veranderen, maar u weet niet hoe? Of waar te beginnen? Hier alvast een ideetje: sluit u aan bij de bewoners van de Participatieve Duurzame Wijken. Velen hebben de stap al gezet, en u zult zien dat het samen met hen veel gemakkelijker gaat. Want zoals een Afrikaans spreekwoord zegt: *alleen gaan we sneller, maar samen geraken we veel verder!*

DUURZAME GENERATIES: LEES ER ALLES OVER IN HET NIEUWE DIGIZINE

Lorie, Rik, Fatima, Chloé... We hebben ze aan u voorgesteld in onze septembereditie. Duurzame Generaties zijn Brusselaars van alle leeftijden en achtergronden die zich inzetten voor het milieu! In totaal zijn er tien ambassadeurs met een duurzaam en toonaangevend project voor Brussel. U kunt deze actieve burgers nu terugvinden in een digizine dat volledig aan hen is gewijd. Ontdek hun projecten, wat hen motiveert, en de bijhorende video's. Lees hun boodschappen aan alle duurzame generaties en sluit u nu bij hen aan! duurzamegeneraties.brussels

Burgers aan het roer

In 2008 lanceerde Leefmilieu Brussel een projectoproep voor de ontwikkeling van Participatieve Duurzame Wijken. Sindsdien leggen fijnproevers collectieve moestuinen aan, stippelen fervente wandelaars wandelingen uit, bouwen natuurliefhebbers insectenhôtels, organiseren doe-het-zelvers Repair Cafés en fietsherstelworkshops, en koppelen nog anderen ecologie aan solidariteit door zich in te zetten voor zij die het wat moeilijker hebben. Samen helpen ze van Brussel een duurzamere stad te maken.

De uitdagingen aangaan

De Participatieve Duurzame Wijken zijn er door en voor burgers, en kunnen rekenen op de steun van Leefmilieu Brussel om hun projecten uit te voeren. Ze bestaan meestal uit een kerngroep van een paar mensen, de zogenaamde 'stuurgroep'. Deze groep vormt de drijvende kracht: ze werkt de eerste projectideeën uit en speelt een centrale rol in de gezamenlijke uitwerking van de acties. Elke wijk heeft zijn eigen dynamiek, maar ze proberen allemaal, naargelang de schaal van hun werkterrein, een of meer uitdagingen aan te gaan:

- /// Beter omgaan met grondstoffen en minder afval produceren.
- /// Duurzamere eetgewoonten promoten.

/// De biodiversiteit in de stad beschermen en herstellen.

/// Actieve mobiliteit bevorderen.

/// Openbare ruimte terugwinnen voor de burgers.

Wat kan ik als burger doen?

Hebt u de projectoproep 'Vooruit met de wijk' (deadline intentieverklaring van 6/10) gemist? Sluit u aan bij een van de Participatieve Duurzame Wijken bij u in de buurt. Er zijn er momenteel enkele tientallen in het Brussels Gewest.

U kunt dus:

/// aansluiten bij een Wijk in uw buurt. Zoek ze op via onze kaart of via het wijkoverzicht op vooruitmetdewijk.bit.ly/ParticipatieveDuurzameWijken

/// uw eigen Participatieve Duurzame Wijk creëren. Vorm een stuurgroep met uw burens, vrienden, enz. Neem deel aan de volgende editie van de projectoproep 'Vooruit met de wijk' en maak kans op ondersteuning voor uw nieuwe participatieve projecten: vooruitmetdewijk.brussels

VERS VAN DE PERS

NIEUWS OVER DE NATUUR EN HET MILIEU IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

OKTOBER '19

ZERO AFVAL

AFVAL: VERANDER UW GEWOONTEN

Streven naar Zero Afval is belangrijk! De productie van wat Brusselaars aankopen en gebruiken zorgt voor maar liefst 80% van de broeikasgassen die uit ons consumptiepatroon voortkomen. Minder consumptie en meer hergebruik betekent dus ook minder CO₂. De komende weken zijn daarom goed nieuws voor de planeet: ze staan volop in het teken van de strijd tegen afval. Om te beginnen vindt op 14 en 16 november de tweede editie van het Zero Afval Salon plaats, dé vitrine van de Brusselse knowhow inzake Zero Afval. Dit grote evenement is de voorbode van de Europese Week van de Afvalvermindering (EWAV), van 16 tot 24 november. Dit jaar ligt de nadruk op deze Europese actieweek op onderwijs en communicatie. Met een sterke boodschap voor jong en oud, burgers, bedrijven en collectieve voorzieningen: verander uw gewoonten, verminder uw afval!

leefmilieu.brussels/ewav

ZEROAFVALSALON.BRUSSELS

DOE MEE!

Begint u pas met Zero Afval? Of bent u al een expert in anti-verspilling? U kunt elkaar in november allemaal ontmoeten tijdens het tweede Brusselse Zero Afval Salon. U ontdekt er alle actoren, verenigingen en professionals die zich inzetten voor Zero Afval. Er zijn ook ludieke workshops waar u de handen uit de mouwen kunt steken, lezingen om bepaalde aspecten van Zero Afval verder uit te diepen en een schat aan informatie over verschillende facetten van de strijd tegen verspilling, van preventie tot hergebruik en recycling. Zin in meer? Neem dan deel aan de activiteiten rond anti-verspilling die vele Brusselse actoren organiseren in het kader van de EWAV: weggeefbeurzen, 'Zero Afval'-maaltijden, Repair Cafés, workshops cosmetica maken...

ONGEZIEN

IK BOUW ZELF MIJN FIETS

Een gerecupereerd stuur, een frame dat nog in goede staat is, de wielen van een oude fiets... U kunt perfect zelf uw eigen tweewieler in elkaar steken. U wilt een fiets aanschaffen? Dan begeleiden de workshops No Bike to Waste u bij het samenstellen van een fiets op basis van gerecupereerde onderdelen (met uit-

zondering van onderdelen die niet slijt vast zijn, zoals kettingen, remblokken...). Dankzij dit ingenieuze idee kunt u onderdelen die anders weggegooid zouden worden nieuw leven inblazen. Deze innovatieve oplossing verhoogt de waarde van alledaagse voorwerpen! No Bike to Waste is in handen van Les Ateliers de la Rue Voot. Twee keer per week is er een workshop: op donderdag en zaterdag van 14.00 tot 17.00 uur.

voot.be (FR)

EEN 'TUTORITHEEK' OM NIETS MEER WEG TE GOOIEN

Tassen maken van T-shirts? Knuffels op basis van sokken? In de Transformathèque is elke vorm van 'afval' een kans om van het oude iets nieuws te maken. "We geloven sterk in de transformerende kracht van voorwerpen. Ze kunnen een tweede of zelfs een derde leven leiden", vertelt een enthousiaste **Ruth Casals**, een van de drijvende krachten

achter de vzw. Om deze filosofie zo veel mogelijk te delen, organiseert de Transformathèque tal van activiteiten rond naaien en recycling: workshops voor volwassenen en kinderen, in alle mogelijke domeinen. De vereniging werkt ook aan een gratis online bibliotheek met tutorials of handleidingen over naaiherstewerk. "Iedereen zal er tutorials kunnen

vinden aan de hand van trefwoorden, moeilijkheidsgraad, materiaal en andere criteria." Deze 'tutoritheek' zou eind dit jaar klaar moeten zijn. U krijgt alvast een voorsmaakje tijdens het Zero Afval Salon op 14 en 16/11.

www.transformatheque.be (FR)

FAUNA & FLORA

SLAKKEN RUIMEN DE TUIN OP!

Slakken (met of zonder huisje) zijn bulkpotigen en worden vaak gezien als de vijand van tuiniers... en hun sla! Toch zijn deze dieren, die zich voortbewegen door de samentrekkingen en golvingen van hun poot, zeer nuttig. Ze voeden zich met gras en bladeren, maar zijn ook dol op ontbindend organisch afval. Ze dragen bij tot de recycling van wat men 'dode massa' noemt. Door materiaal in staat van ontbinding te verorberen, helpen ze de ontwikkeling van parasieten en ziekteverwekkers te beperken. De resten van hun maaltijd veranderen in een voorverteerde mulch. Micro-organismen verwerken dit strooisel. Het verrijkt de bodem en bevordert de groei van planten. Kortom: kringloop gesloten!

TRENDY

PROEF DE HEERLIJKE — BEER CRACKERS —

Microbrouwerijen hebben vaak geen oplossing voor de moutresten die overblijven na de productie van hun bier.

Om te vermijden dat deze resten van de granen bij het afval belanden, maakt Beerfood er heerlijke, gezonde en duurzame crackers van. Een mooi voorbeeld van circulaire economie. Deze vzw, winnaar van de projectoproep Be Circular, heeft momenteel een aanbod van drie crackers met originele smaken: Black Lord (gerookte ui), Yellow Sir (mosterd en rozemarijn), Red Queen (rode biet en venkel). Te verkrijgen op een tiental trendy gastronomische adressen.

beerfood.be

VAARWEL, OUDE TAK!

De herfst komt eraan, en dus is het tijd om bomen bij te snoeien. Maar waar blijft u met al die takken? De boerderij Nos Pillifs en de burgercoöperatieve Coopeos hebben samen een oplossing gevonden. De eerste is actief in tuinonderhoud. De tweede, een expert in de verwerking van groenafval tot houtbrandstof, ondersteunt bedrijven en organisaties bij de installatie van biomassaketels. Nos Pillifs verzamelt grote hoeveelheden tuinafval. Coopeos hergebruikt en recycleert die door ze om te zetten in houtbrandstof van prima kwaliteit. Dit alles op superlokale schaal!

coopeos.be (FR)

BURGERPROJECTEN ROND ZERO AFVAL

Bloemesac: Vanuit een naaiatelier is dit project uitgegroeid tot een bewustwordingscampagne over herbruikbare broodzakken in bakkerijen, nu al in Schaarbeek en Ukkel.

bloemesac.be (FR)

Free Tap Water In Belgian Restaurants: Dorst? Dit project wil het gebruik van waterkannen in de horeca stimuleren. Voor meer informatie over de restaurants die gratis water aanbieden:

facebook.com/free.tap.water.in.belgium

Make it sound: In deze audiotheek kunt u oude audioapparatuur, die nieuw leven is ingeblazen, lenen of huren voor een eenmalig evenement. Omdat deze apparaten gemeenschappelijk ter beschikking staan, hoeft u geen nieuwe apparatuur aan te kopen.

makeitsound.be (FR)

120 VOORBEELDEN OM MINDER AFVAL TE PRODUCEREN

Er is nu een handig boekje voor zowel particulieren, als publieke en private instanties waarin meer dan honderd

Road to Snow: Op deze deelwebsite kunt u sneeuwkettingen lenen, huren en terugkopen, om te voorkomen dat ze op uw rek liggen te slapen.

roadtosnow.com/nl

Eco-Jogging Ixelles: Elke eerste zaterdag van de maand komen de deelnemers samen om te joggen en tegelijk al het afval op hun pad in te zamelen. Dit alles in een leuke sfeer en met muziek om nieuwe joggers aan te trekken!

jvebelgiqueasbl.be (FR)

Remarquable ASBL: Deze vzw biedt een ecologisch alternatief voor het vervoer van zware of grote voorwerpen. U kunt er fietskarren lenen om eenvoudig ladingen te verplaatsen waar u eigenlijk geen auto voor nodig heeft.

remarquable.be (FR)

Brusselse voorbeelden om de afvalberg te verminderen te vinden zijn: bulkverkoop, spullen delen, collectief herbruikbaar servies, stedelijke eco-weide, collectief kippenhok, gratismarkten, enz. Alle voorbeelden worden stap voor stap toegelicht en zijn gekozen op basis van hun originaliteit en hun haalbaarheid op wijkniveau.

bit.ly/VademecumZeroAfvalwijken

MIJN KIPPEN IN DE STAD

Kippen houden in de stad? Dat is perfect mogelijk! Kippen zetten fruit- en groenteschillen om in lekkere verse eieren en brengen leven in uw tuin of buurt. Deze workshop (FR) geeft u de nodige informatie om met uw gezin of uw burens een kleine kippenren op te zetten, met respect voor hun gezondheid en het milieu. Op 15, 22 en 29/10. Van 18.00 tot 21.00 uur in Anderlecht. Gratis. 0474 53 04 58

telenindestad@leefmilieu.brussels

APPELS EN PEREN!

Langs een muur, als haag of op uw terras: er zijn verschillende mogelijkheden om fruitbomen of -struiken in uw tuin een plaats te geven. Tijdens deze workshop (FR) krijgt u tips om een plan op te stellen voor uw fruittuin, om uw aanplantingen correct uit te voeren, om de planten doorheen de seizoenen te onderhouden en te snoeien, om het fruit te bewaren of te verwerken... Op 20/11 van 13.00 tot 16.00 uur. Schietschijfstraat 5, 1210 Sint-Joost-ten-Node. Gratis.

telenindestad@leefmilieu.brussels

GRATISMARKT

Op de gratismarkt van '1000Bxl en Transition' is alles... gratis: voorwerpen, ideeën, diensten! Beperk de afvalberg en overproductie, geniet van de uitwisseling en solidariteit. Kom langs met wat u niet meer nodig heeft, of met een foto ervan, of gewoon met lege handen. Op 26/10 van 14.00 tot 16.00 uur in het park aan de Steenkoolkaai, 1000 Brussel. Gratis. neemdeel.leefmilieu.brussels/initiatives/gratismarkt-3

HET KINDER- HOEKJE

DE QUIZ

Doel Zero Afval!

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is op weg naar Zero Afval. Je let er waarschijnlijk zelf al op dat je niets verspilt of dat je jouw afval niet zomaar ergens weggooit. Maar ben jij een expert op het gebied van Zero Afval?

BEANTWOORD DEZE MINI-QUIZ EN KOM HET TE WETEN.

A. Het Zero Afval Salon is:

1. De *place to be* voor alle kappers in de hoofdstad.
2. De vitrine voor alle Brusselse knowhow over Zero Afval.
3. Een tentoonstelling van sofa's.

B. Wat kan je maken dankzij het project *No Bike to Waste*?

1. Windmolens voor in de tuin.
2. Nestkastjes.
3. Fietsen op basis van gerecupereerde onderdelen.

C. Waarom zijn slakken nuttig voor de tuin?

1. Ze eten bladluizen.
2. Ze recycleren organisch afval.
3. Ze jagen de mollen weg.

D. Wat kunnen we maken met de granen die gebruikt werden om bier te brouwen?

1. Pannenkoeken.
2. Hamburgers.
3. Crackers.

E. Wat is een 'bloemesac'?

1. Een wilde plantensoort.
2. Een herbruikbare broodzak.
3. Een bloemenvaas.

SPEL:

Er zit een indringer in het compost!

Een van deze afvalstoffen mag je niet bij het compost gooien. Weet jij welke?

AGENDA

ELKE MAAND SELECTEERT MIJN STAD ONZE PLANEET VOOR U EEN AANTAL NATUUR- EN MILIEU-EVENEMENTEN (EN NUTTIGE LINKS) IN BRUSSEL.

WANDELEN IN HET DONKER

Tijdens de Nacht van de Duisternis doen we even het licht uit dat zoveel energie verslindt. Natuurgidsen Jozef en André vergasten u dan op een wandeling met verhalen vol fantasie. Nadien is er heerlijke chocomelk.

📍 Op 25/10 van 18.00 tot 22.00 uur. Gemeenschapscentrum Everna, Sint-Vincentiusstraat 30, 1140 Evere. Gratis. Everna, 02 247 03 40, everna@vgc.be, everna.be/activiteit/nacht-van-de-duisternis-0

PADDENSTOELEN- WANDELING FLORÉAL EN LE LOGIS

Wist u dat vele voortuinen, speelpleintjes en bermen van de groene tuinwijken Floréal en Le Logis vol bijzondere paddenstoelen staan? Ga mee op verkenning met paddenstoelenkenner Hans Vermeulen.

📍 Op 11/11 van 14.00 tot 16.30 uur. GC WaBo, Delleurlaan 39-43, 1170 Watermaal-Bosvoorde. Prijs: 4 euro, gratis voor leden van Natuurpunt. bit.ly/PaddenstoelenWaBo

FIETSTOUR CO- HOUSING IN BRUSSEL

Deze fietstour neemt u mee langs cohousingprojecten voor eigenaars. Sommige projecten zijn al (enkele) jaren bewoond, andere staan nog in de steigers. We fietsen van het Zuidstation via Molenbeek en Jette naar Laken.

📍 Op 26/10 van 13.15 tot 17.30 uur. Vertrek Zuidstation, achterkant Hortaplein, tegenover Q-Park, Onderwijsstraat 159, 1060 Sint-Gillis. Aankomst L'Echappée, Drootbeekstraat 30, 1020 Laken. Prijs: 5 euro (huur fiets inbegrepen). www.woneninbrussel.be/woontours-brussel/programma/fietstour-cohousing-brussel

MEER INFOwww.ecobouwers.be**WAT KUNT U DIT JAAR BEZOEKEN?****Anderlecht:**

Zeer energiezuinig appartement. Ecobiobouw. Afgewerkt. Energiebesparende renovatie. Gebouwd met voornamelijk duurzame materialen. Bezoeken: 10 en 11/11 om 10.00 uur.

Sint-Jans-Molenbeek:

Niet-gecertificeerde passiebouw. Ecobiobouw. Energieneutrale of energiepositieve woning. Bijna klaar. Nieuwbouw met circulaire afwerking, zelfbouw en maximale regenwateropvang.

Schaarbeek:

Energiezuinig gebouw. Renovatie in afrondingsfase. Natuurlijke isolatiematerialen, gerecupereerde materialen, doorgedreven isolatie, gecontroleerde mechanische ventilatie (GMV), kindvriendelijke ruimtes, regenwateropvang. Bezoeken: 10 en 17/11 om 10.00 uur.

Voor nog veel meer bezoeken en ontmoetingen kijkt u op ecobouwers.be/opendeur

ECOBOUWERS OPENDEUR:**KOM ONS THUIS BEZOEKEN!**

Op 9, 10, 16 en 17 november nodigt *Ecobouwers Opendeur* u uit om Brusselse voorbeelden van duurzaam bouwen en renoveren te ontdekken.

Wie kan er u beter alle duurzame kenmerken van een huis of appartement tonen en uitleggen dan de eigenaar zelf? Uit dit idee ontstond in 2003 Ecobouwers Opendeur. Gedurende twee weekends openen verschillende gepassioneerde en enthousiaste bouwheren uitzonderlijk de deuren van hun huis voor u. En dat gratis. Gedurende anderhalf uur leiden ze u rond, met of zonder hun architect, aannemer of installateur. In 2018 bezochten meer dan 800 geïnteresseerden een van de 40 ecologisch gebouwde huizen die in Brussel hun deuren openen. Benieuwd met hoeveel jullie dit jaar zijn!

Elk huis heeft een verhaal

Op een woonbeurs kunt u hier en daar wat advies over bouwen en renoveren inwinnen. Maar de raad die u tijdens *Ecobouwers Opendeur* krijgt, is veel meer waard. U krijgt er reële ervaringen te horen. Bovendien kunt u de motivatie van de eigenaars en het verhaal van hun huizen ontdekken:

/// Wat waren de wensen van de eigenaars op het vlak van duurzaam bouwen?

/// Hoe zijn zij te werk gegaan?

/// Welke keuzes (technisch of financieel) hebben zij gemaakt?

/// Over welke bouwpartners zijn zij tevreden, en over welke niet?

Tijdens deze bezoeken komt u meer te weten over de technische details van energie, isolatie, verwarming, materialen... Allemaal nuttige informatie om energie te besparen en om de bouw of renovatie van uw toekomstige woning duurzamer aan te pakken.

60% besparing

Duurzaam bouwen of renoveren vermindert de milieu-impact van uw gebouw en verlaagt ook uw energiefactuur. Met een ecowoning betaalt u tot 60% minder voor uw energie dan een gemiddeld Brussels gezin.

Hoe deelnemen?

Wilt u een interessant bouwproject in uw buurt bezoeken? Bekijk het programma, maak uw keuze en schrijf u in via het online formulier op ecobouwers.be/opendeur

WELKOM IN DE 'ZONIËNWOUDE'-COMMUNITY

Op 20 oktober zal het Zoniënwoud er op zijn best uitzien. Dan verwelkomen we u op de derde editie van de 'Dag van het Zoniënwoud', met als thema "Welke toekomst voor ons bos?" Uw kans om te ontdekken hoe de groene long van het Gewest er in 2050 zal uitzien. Bovendien leert u de zes toegangspoorten kennen om dit uitzonderlijke natuurgebied te bezoeken.

Sinds enkele jaren hebben het Vlaamse, Brusselse en Waalse Gewest ervoor gekozen om het Zoniënwoud samen te beheren, om het zo efficiënt mogelijk te beschermen. Eén formule is intussen al met succes getest: lokale en gewestelijke overheden, verenigingen en buurtbewoners werken actief samen in de 'Zoniënwoud-community'.

Zes toegangspoorten

Het Zoniënwoud is een van de mooiste beukenkathedralen van Europa. De structuurvisie voor de bescherming van dit bosgebied duidt zes recreatieve en complementaire toegangspoorten aan: de renbaan van Bosvoorde, het Rood Klooster, het Park van Tervuren, Groenendaal, Jezus-Eik en het Solvaydomein in Terhulpen. Deze toegangspoorten zijn nu de startplaatsen om het Zoniënwoud te ontdekken en hebben een gevarieerde infrastructuur.

Een ontmoetingsplaats

Dit jaar is de toegangspoort in Groenendaal het epicentrum van de ontdekkingsdag. U vindt er een marktje en diverse activiteiten: begeleide wandelingen, natuurbezoeken, tentoonstellingen, infostands... Kom gerust met de trein: een pendelbus rijdt regelmatig tussen het station van Groenendaal en de toegangspoort.

Actieve mobiliteit

Fiets- en wandelroutes verbinden de zes toegangspoorten. Bij elke poort zijn er tal van feestelijke en educatieve activiteiten. Voor de gelegenheid zal de Duboislaan afgesloten zijn voor auto's, om fietsers en wandelaars alle rust te gunnen. Er zijn ook beveiligde fietsenstallingen voorzien aan de toegangspoort van Groenendaal.

NITY'

MEER INFO
zonienwoud.be

Operatie 'vliegend hert'

Tijdens deze themadag ontdekt u de vele programma's die bijdragen tot het behoud van dit schitterende bosgebied. Zo is er het prachtige plan voor de bescherming van het vliegend hert, een van de meest spectaculaire en zeldzame kevers in ons Gewest. Dit insect is gemakkelijk te herkennen aan de klauwen op het hoofd van het mannetje: het lijkt wel een miniatuurgewei. Het vliegend hert is het grootste insect in Europa: mannetjes worden tot 8 cm groot, vrouwtjes tot 5 cm! Met hun indrukwekkende kaken als wapen

dagen de mannetjes elkaar tijdens het broedseizoen uit om het hart van de vrouwtjes te stelen. Deze insecten zijn in Europa een beschermde diersoort. Ze leven in een zeer specifieke habitat: dood hout op zonnige plaatsen. In de wortels en stammen van dood hout komen er uit de eitjes larven die zich nog jarenlang verder ontwikkelen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vinden we het vliegend hert vooral in het zuidoosten, in de buurt van het Zoniënwood, een omgeving met veel parken, natuurdomeinen en hoge beboste hellingen met oude bomen.

Het beukenbos: mooi en kwetsbaar tegelijk

Aanplantingen van vooral beuken aan het einde van de 18^e eeuw hebben het Zoniënwood zijn typisch gezicht gegeven. Oorspronkelijk was het bos bedoeld om kwaliteitshout te produceren. In de loop der tijd is deze functie van het bos op de achtergrond beland, ten voordele van de recreatieve en landschappelijke functies.

Ander klimaat, andere bomen...

In het Zoniënwood staan vandaag voornamelijk hoge beuken met rechte stammen, soms tot wel 50 meter hoog. De ondergroei is er open. Dit typische boslandschap kan echter verdwijnen. Een studie over de mogelijke effecten van de klimaatverandering op het Zoniënwood tegen 2100 verwacht dat beuken het meest door de klimaatverandering zullen worden getroffen.

In het Zoniënwood zouden we dan meer bomen terugvinden die de warmte beter verdragen, zoals wintereik, linde en haagbeuk.

De facelift van het bos

Sinds 2005 ziet het bos er duidelijk anders uit: er is nu een overvloedige natuurlijke verjonging. Is dit een eerste symptoom van de klimaatverandering? Is de beuk aan zijn zwanenzang begonnen? Volgens de Natura 2000-doelstellingen moeten de bosbeheerders ook zorgen voor ecologische meerwaarde. Vandaar de huidige plannen om over meerdere kilometers de bomen te verjongen, om op sommige plaatsen de beukenkathedraal te onderhouden en om ook een eikenkathedraal aan te leggen, op basis van nieuwe aanplantingen met vooral wintereik.

zonienwoud.be
dagvanhetzonienwoud.be

ONTDEK HET ECODUCT VAN GROENENDAAL

Het ecoduct van Groenendaal werd ruim een jaar geleden voltooid. Het overspant de Ring. Zo geeft het dieren uit het Zoniënwood de kans om hun territorium uit te breiden en in contact te komen met andere populaties. Het ecoduct is 60 meter lang en beplant met zorgvuldig gekozen bomen. Die vergemakkelijken de overstek van grote dieren zoals vossen en reeën. In het ecoduct zijn ook poeltjes verwerkt. Zo kunnen kikkers, padden en salamanders de Ring ook oversteken!

HET PROJECT-HOEKJE

Hier vindt u een project van burgers, verenigingen of groeperingen rond het thema milieu, duurzame voeding, consumptie, energie, natuur, intergenerationale uitwisseling...

Peas and Love: een tuin die voor u wordt onderhouden

U wilt gezonder eten, maar het leven in de stad maakt het er niet makkelijker op. Wat als het platteland tot bij u zou komen? Dankzij een nieuw concept van *Peas and Love* kunt u uzelf trakteren op een stukje natuur en deel uitmaken van de *Urban Farmers community!* Met dit initiatief kunt u kort bij huis een goed onderhouden moestuin huren. Zo kunt u smullen van alle verse, lokale, seizoensgebonden en biologische groenten die er op het menu staan. Stadsboerderij *Peas and Love @ Caméléon* stelt sinds 2017 260 moestuinen ter beschikking. Op elk perceel van 3 m² staan een zestigtal planten, onder andere veel oude variëteiten. U hebt geen tijd of geen groene vingers? Geen probleem. *Community Farmer* Matthias zorgt voor alles, van het planten tot het onderhoud. U hoeft alleen maar te oogsten.

peasandlove.com (FR)

Recept

CAPUNSEI (GNOCCHI VAN BROOD) MET SALIEBOTER

Ingrediënten (4 pers.)

- /// 380 g droog brood
- /// 80 g Parmezaanse kaas of Grana Padano
- /// 50 g boter
- /// 360 g bouillon (groente of gevogelte)
- /// 2 eieren
- /// 1 teentje knoflook
- /// 1 el zout
- /// 1 snuifje geraspte nootmuskaat

Bereiding

Mix het brood tot paneermeel. Voeg de nootmuskaat toe. Smelt de boter en meng met het paneermeel. Voeg de bouillon toe, meng goed en laat vervolgens wat afkoelen. Voeg de geraspte Parmezaanse kaas, de

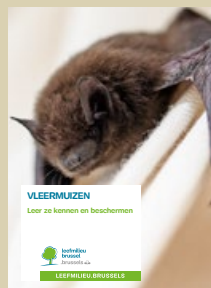
eieren en het geplette teentje knoflook toe. Laat het deeg volledig afkoelen. Maak met het deeg afgeplatte bolletjes van ongeveer 4 cm. Kook de *capunsei* in kokend gezouten water. Giet ze af zodra ze komen bovendrijven (ongeveer 3-4 min.). Serveer met salieboter en geraspte Parmezaanse kaas.

Voor de salieboter

50 g boter, een scheutje olijfolie, 7-8 blaadjes verse salie of 1 el gedroogde salie, de schil van een biocitroen. Smelt de boter en de olie; voeg de salie en de citroenschil toe. Laat alles een paar minuten sudderen. Houd de salieboter apart en serveer ze bij de *capunsei*.

VLEERMUIZEN: ONBEKEND MAAKT ONBEMIND?

Vleermuizen zorgen nog vaak voor bange reacties of voor afkeer. Want zij drinken toch ons bloed? En ze vallen ons haar aan? Dat is gelukkig allemaal bijgeloof. De werkelijkheid ziet er heel anders uit. Maar omdat vleermuizen 's nachts leven, weet het grote publiek

meestal niet veel over deze dieren. Onze nieuwe brochure laat u kennismaken met dit verrassende en nuttige zoogdier dat vooral insecten eet. U leert meer over de unieke lichaamsbouw van vleermuizen, hun jachtgewoontes en hun lievelingsplekken. En u komt ook te weten wat te doen als u een gewonde of dode vleermuis vindt, hoe u uw huis kunt inrichten om vleermuizen onderdak te geven... Kortom, een boeiende ontdekking voor alle leeftijden!

bit.ly/Vleermuizen